

море с черно цариградско вино; moře, bouřná z Odry vodo živá, букв. море, ти, бурна жива вода от Одер. В друг случай словосъчетанието “скорошната нощ” (от стихотворението *Въздишка*) е преведено като skrovná noc (букв. скромна, тиха нощ). Но тези смислови отклонения не са толкова съществени. По-важно е това, че в желанието си да остане верен на смисъла, а вероятно и поради самата си поетическа нагласа, Броман не успява да достигне в преводите си художественото въздействие на Яворовите стихове. Това се отнася особено до любовните стихотворения, които звучат сантиментално (вероятно влияние е оказала и чешката поетическа традиция от началото на века). В стихотворението Pojd'! (*Ела!*) например, сантименталното звучене е резултат от натрупването на възклицания, отсъстващи в оригинала, в началото на всеки стих, срв.:

Ó, pojd'! Den mrtvý, chladnýjest, pojd' blíž!
Noc vášní žhne - má rozpuštěný vlas, jak naklání se níž -
Ó, pojd' a zadýchej mi v obličej,
ó, pojd' a vychladlé mé srdce hrej,
ó, teplé noci – nebe jeden jas!

Бромановите преводи представят на чешки език творчеството на Яворов до Първата световна война и независимо от изброените недостатъци, Броман е първият чешки (и както се оказва, световен) Яворов преводач. Може още да се отбележи, че в преводите си Броман изобщо не обръща внимание на зрительно-графичната структура на Яворовия стих, по онова време, когато творческото дело на поета още не е завършено, много от особеностите на поезията му (включително сложната ѝ зрительно-графична структура) да са останали скрити за преводача⁶.

В следвоенния период нови преводи на Яворови стихотворения на чешки се появяват чак през 1930 година, което съвпада с активизирането на чешко-българските взаимоотношения в периода 1930-1940 г. Причините за отслабването на културните

6. Подробен анализ на ранните Броманови преводи е направен в Даскалов 1996.